

This e-book was digitized from an original copy by the West African Research Association for the African Language Materials Archive (ALMA) project. Original funding for this project was provided by [UNESCO](#) and the [Council of American Overseas Research Centers \(CAORC\)](#) in cooperation with the [West African Research Association](#) and [Columbia University](#).

Please see the following web sites for more information about the ALMA project, contributing authors, and more titles in the series.

- Digital Library for International Research catalog: <http://catalog.crl.edu/search~S16>
- African Language Materials Archive (ALMA): <http://www.dliir.org/e-books.html>
- African language materials including interviews in video and PDF versions, documentary video, translation work, and bibliographies can be viewed at <http://alma.matrix.msu.edu>.

Wa tı-d Solme

sebrā yagda:
Sı sawo Alē Zozef

tʋʋmdā yōgemda, la a pʋgda: Gıyōn ltsʋsōn

Publié par le Bureau de l'UNESCO pour le Sahel
B.P. 575 Ouagadougou, Burkina Faso

sēn dēes-a naana wā: a Madi Kafāndo

© UNESCO, 1999

Koe-tvıtga

Mam sēn ta Waogdg bala, mam yāame ti sēn karem-b Burkina Faso buudā goamā ka tar sēb wvsg sēn karemd ye. La rē wā ka Burkina ka bal la zu-loe-kāngā be ye. Afrık baobg ning farendā sēn gomdē wā fā a yaa woto.

Yaa rē n so, ti tōnd na n viglg sulli, ti gvls soalem sēb ne Moore, Zvlle, la Silmiiri.

Tvımdā sıngre, d ra saagdame ti yaa soalem nins sēn mi n maand radyoē wā bal la d na n gvlse. La d wa n baas n bao-b-la zıig zānga, ti ka rē wā n paoog Burkina ka ye.

M sēn pēgd neb ninsi, yaa Yinesko (UNESCO) nin-let sēn be waogdg ka wā ne a tvmd-n-taagā. Bāmb yaa Mise Madigbe Kuruma ne Madaam Susanne Schnuttgen. Leb n yaa INA zu-raoog soabā sēn yaa Madaam Kelemaas Kılwasεεr, ti tvımdā wεεngē, bāmba b tāabā yamā ne mam dēndā ti yeka taaba.

D pvvsda INA seb-yagdbā gill barka. Yaa Madaam Kaboore, a Yvrbē Tēdrbeoogo, a Madi Kafāndo, a Gıgemde Sayidu Zerom, Madaam Niyāmpa Nobilo, la Madaam Tarwoore Asata. D pvvsda Mise Roze Boyo Sıyen sēn yaa Seyenerεste (CNRST) tvıtvımdā a sēn sōng-dā yınga.

Yaa Yinesko n kō ligd ti tvımdā tōog maanego, la yaa maam n yōgem tvımdā la m pvsg n ges-a. Rē wεεngē wā, yaa ne sū-no-kāseng la m pēgd sēn gvls-b sēbā ne Moore, Zvll la Silmiirā. Yaa Mise Sısawo Alē ne moore, a Lamin Sanogo ne Zvlle, la a Yisa Gıyalo ne Silmiiri. Yaa Seyenerεste (CNRST) sorwus ning sēn get-a bāngr baob la ninsaalb yellā iyeneses (INSS) maasem yıng la tōnd tōog n seg taab n maan tvımkānga.

Tōnd sūur yu noog hal wvsgo, ti bala d yāame ti arzεg-kaseng n be Burkina Faso buudā goam pvge, d le yāame ti yaa arzεk sēn ka tol n tōe

n sa, ti bala buudā goamā paam n ku yēgna. Maam ne m seb-yag-taasā tagsdame ti tʊvm-kānga na n yu sabaab ti seb sēn zoe n gvls ne buudā goamā sōor fuge, n pugs Burkina goamā sēn solg arzεgs ninsā fāa. B le tagsdame ti tʊvm-kānga na sagla neb a taab me ti b mak a buud ti ket n paasdē.

Tōnd tagsdame ti modgr ning d sēn maanā na n sōngame ti lekol-bāooneg nins buudā goam sēn karemdē wā koamb paam sebr n karemdē ti paas d buudā goam ziiri dūni wā ween-vus a naasā fāa kōo kaseto, ti biig sā n sung kaoreng zāmsg ne a buud gomde, a zamsda tao-tao, a tōe n zāmsa bu-zēn goam t'a ka namse, a yita nin-turg vumā pvge me.

Tʊmd-n-taar ning mam sēn tall ne m seb-yag-taasā (a Sɪsawo, a Sanogo la a Diyalo) yu sū-no-kāseng n kō maam, ti bala tōnd tʊlsmā fāa ti yaa bōn-yenga. Tōnd saagdame, ti modgr ning d sēn maanā na n yu sabaab ti Burkina buudā goam fāa seb sōor fuge.

Giyōn ɪtsʊsōn

Koe-tvitga

No-goam yaa būmb d yaab-rāmb sēn togs hal kvdem-wēndē n wa tāag rūndā zugā. Soalem yaa no-goamā arzek a yembre. Solemd yaa solemde, la solemd ka a to ye. Ned tōe n dia solemd a yembr nebā fāa sēn mi, n manes-a n nags-a t'a ka le yaa wa solem-kāng ye. Solem-kāng lebga wa yē soab soolem la bala.

Nin-peels sēn nong Afrīk buudā goama, la Afrīk koamb wvsg kō kaset ti no-goamā me yaa būmb sēn tar ziir wa gom-gvlsdmā.

No-goam yaa būmb sēn kōt sagls yel wvsg wa wēn-tūurā wεεngē, kvdemdā wεεngē, bāngr wεεngē, ninsaalb ne taab vum wεεngē, Burkīndlim wεεngē bī neerem bāngr wεεngē.

Yaa ne no-goamā la b taasd nebā kvdemdā wεεngē, bāngr wεεngē, ninsaalb ne taab vum wεεngē, Burkīndlim wεεngē bī neerem bāngr wεεngē.

Yaa ne no-goamā la b taasd nebā kvdemdā kibay bugs toay-toay sēn be.

Rog-n-mik fāa tara a no-goam sags sēn ka wēnd a to rē ye. Moor rog-n-mikā goam tara sags a yiibu.

- Yaa solem-koesā la yel-būnā. Bāmb yaa no-goam sēn yaa koeese, n yaa leok-ti-m-leoke, bī gom-ti-m tagse.

- Yaa solem-wogdā la kibayā. Bāmb yaa gomd ti m kelgdē.

Rat n yeel ti ned a yembr n dīkd solemdā bī kibarā ti ned a to wā bī neb a taabā kelgdē.

Tōnd sēn ning seb-kānga pvge wā yaa solem-wogdā la kibayā. Seb-kānga pvga, zu-noog rāmb sēn paam n maan-b buudā goam kaorengā na n du kvdemdā arzek yōodo.

Mam ka tōe n baas koεεgā, ti m ka reng n pvvs a Gıyōn İtsvsōn sēn yaa Amerīk zamaanā yiniversite karen-saam-kāseng a yembre, ti yaa yē

n sōng maam ti m tōog n pids n daab-kāseng a yembr sēn yaa moosā soalem gvlsgā.

M sēn le pvvsd neb nins kaane, yaa m tvmd-n-taas a yiib a Lamin Sanogo ne a Yisa Diyalo b tvmd-n-ta-sōngā yīnga. Neb nins fāa sēn nong-b soalmā, m kota wēnd ti seb-kāngā yī b nafr būmbu, n yī b sū-noog būmbu.

Kōngūs korall maana b yull n yeele: "Ti nin-kēem sā n kiidē raare yaa tip-roog n lvite." Yaa sēn na yil ti tip-roogā lvī taogsg n wa ne seb-kāngā gvlsgo.

Moos yeelame ti ninsaal yaa a wae. A ka ta piig ye. Yaa rē n kit ti seb-kānga pvga, y na n yāa yel kēer sēn ka tū tirg ye. Bī y ra zīnd y zīigē n gom la y sīnd ye. Bī y modg ti wīdgā yī wīgd sēn tar yōodo, sēn tōe n sōng ti tvmdā sōmblem paase, nug-yeng ka wvkd zom ye.

Bark pvsgo

Tōnd dat n pvvsa soalem dba fāa sēn sōng tōnd tvmdā wεεgē wā. D pvvsa barka. Gānzurg zamāanē Zorg pvge, d pvsa Sūsawo Sayidu tōnd saamba sēn sōng tōnd ti tvvma kēng taoore. Barka, a Kuka Koānda sēn be marmusyaorg. Barka a Korogo Sayidu sēn be poesē. Barka kāmba, rasāmba, kompugli, pagba, ninkēemse, soalemdba fāa sēn be marmusyaorgo.

Waogdg pvge, d pvvsa a Wedraog Salif barka; barka neb niisā fāa sēn sōng tōnd ti tvvmā yī neere.

Sūsawo Alē Zoεf

Sebrā vūka

Koe-tvitga	iii
Koe-tvitga	iv
Sebrā vūka	vii
1. No-rāoog ne wobg kibare	1
2. Limaong baoobo	3
3. Maana a wān singre	5
4. Reoog ne bōnyēeg kibare	6
5. Ra-wid-taab yvumde	7
6. M ba soaamb ne naab kibare	8
7. Naab bi-pugla	10
8. We-rūms ne ninsaal kibare	12
9. M ba Katr ne m ba Soaamba (1)	14
10. Weoog būnyood saooga	16
11. Soaamb ne baag zoodo	17
12. Doaag yelle	18
13. M ba soaamb ne m ba katre	19
14. M ba soaamb ne m ba silga	21
15. M ba katr ne m ba yıbrgo	23
16. M ba katr ne sāsse	24
17. M ba zāngıdg ne m ba katre	25
18. M ba zāngıdga, m ba baag ne m ba katre	26
19. Weoog būnyood	28
20. M ba katre	29

21. Mor sēn kao a meng bʉʉdo	30
22. Wobg ne no-raoog zabre	32
23. M ba soaamb yɛsb kʉʉre	34
24. Sābtōaasga	35
25. Liuul kʉʉr daaga	36
26. Bugvāre, koadenga, kāoongo, no-raoogo, la bulumbuku	37
27. Yoond paga	38
28. Zāmboεεg ne baaga	39
29. Soaamb ne bōnyēeg	40
30. M ba soaamb ne m ba wiuugu	41
31. Sō-poaka	42
32. Yāmb wʉma zaamē	43
33. Wēnd ka kʉ, naab ka kʉʉd ye	44
34. Kegemkargenbiiganazengloanda	45
35. Koamb ne b pʉgdba	47
36. Kɪb kɪbare	50
37. Ned fāa pids a kāabga	52
38. A pok ne a Raoogo	54
39. A Bipʉgneere	55
40. A Silamaan ne a Sambo	57
41. Ned ra wēg kūum būmb ye	58
42. Pag ne a sɪd kɪbare	60
43. A yellkōnlingma	62
44. Zirim-be-ned kɪbare	64
45. A Pok ne a Raoogo	66

46. A Rūnigilgda, ne a Rūniwāgda	69
47. A Sōmbe	71
48. Yarg ne a bōanga	73
49. Gvvr tusr paoong tūuda gvvr wamd naoore	74
50. Bīisim mogr ne wēsl tānga	75
51. Yars sēn kēng sosoaga	76
52. F waa koεnga, f lebda koεnga	77
53. Wazurupaasem kēema	78
54. Kāoong kongr ne yarse	79
55. Poes ne Yars la Silmiis rakur sungre	81
56. Yars yam yelle	82
57. Yarg sēn tar yam	83
58. Yars tēnga	84
59. Ad bōang a yembr soab sūur kεema	85
60. Zvgd yelle	86
61. Naam yelle	88
62. Yel-sōmd yelle.	90
63. A bibεεg kibare	93
64. A Pok ne a Raoog sungre	95
65. M ba katr ne pag la a biiga	96
66. Bōang Wagda	97
67. Naab dakōore	98
68. Bv-kegre	99
69. Bi-bilf me mi n yaa tum	100
70. Pvg-gāndaoog kamba	102

71. Ra maan-y kub ye	104
72. Bīndingāasgo	107
73. Kiusg sāoong yelle	108
74. Lar sã n noome, a to n ke a saala	109
75. Yoob Yelle	111
76. Pvg-yāang ne a kom-pugli	112
77. No-raoog ne no-yāang sēn yābdā vōore	114
78. Būmpoak naam	115
79. M ba katr ne m ba soamba ne gəl yelle	116
80. Nin-kēem gomde	117

1. No-raoog ne wobg kibare

No-raoog ne wobg n da naag taab n na n bao paga. La no-raoog bee yir ti wobg be weoogē. B sēn wa n seg taab n na n bao pagā, no-raoog yeelame ti yēnda sā n seg ned ning sēn baood pagā ne yēndā wā raare, sēn zem būmb ninga a soabā na bānge. Woto, a feooga a zvrā kōbg n leb tāmpvrē n sele.

No-raoog sēn looge, wobg me waame. Yē sēn ta, a svkame t'a boakā maanā wāna? Tī b yeel-a t'a zīnda ka masmasā n looge, la a yeelame t'a ne foo sā n paam taab raare sēn zem tēka f na bānge. La a feooga a yōor kōbg n sel ka. Tī wobg svk ti bē? Tī b yet ti ade. Wobg laame, n dik a goabg naorā n tīng tēnga, ti lebg bāka, n yaool n yeel t'a sā n seg no-raoog raare a na wilg-a raodo. Yaa woto ti b kis taab raare, sēn na yil n paam n seg taab n tōog n bāng gāndaooogo. B kisa taab raarā rasem piig la a yiibu.

No-raoog poorē dāmbā yaa sīifu, kanenkāaga, bōn-yigr buudā fāa. Wobg me poorē dāmba, yaa nao a naas buudā fāa gill kepi, n ti tāag hal ne poanda wā fāa. Ned fāa ra segendame ti zabrā nan pa ta ye.

No-raoog baoo tvgd a yiibu, n bao biis-pel n sui a yembre, la a bao bud-koom n sui a to wā. Zabrā raare, rulg n da yaa no-raoog

wed-raoogo. B sēn wa n segd n seg taab wakat ningā sēn wa n ta, wobg yeelame ti wāamb rv kvkā n silem n ges bāmbā ka wate.

No-raoog sēn nak n mik ti wāamb zaoo tugā zugā, a yeela pa-nand-tigr t'a ti wē wāamb zugā ne bīis-tvkā. Yē yu fōddd... n ta n wē wāamb zuga puii... ti bīismā bol-a ti nebā yet ti ō-ō-ō yellā sāamame. B wēe wāamb zug n wā t'a zu-kōtā fāa sāeege. Bala bāmb sēn sāmb ti zu-kōtā yaa bīis-pelā. Wāamb sēn zōond t'a na n yēes rē wā, ti bud-koomā soab waame, yē me ta n wē puii...

Ti bāmb yet ti yellā sāama zānga. Haya! Ti rulg yuundē ti. "Zomb bugum, n tabd bugum, n zomb bugum n tabd bugum." Ti no-raoog zīnd be ti. "Ked wvm yāgsee... hεε...!"

B sēn tall kēn n na n wa ti seg taabā zīgē, la sī yeel no-raoog yaa: "Bas-y-b ne tōnd a sī yaa, ti d kē-b ti d ges sēn na n yu soaba. Tōnd sā n ka tōoge, pīgsā rāmb buud a taabā na yaool n wa sōng-do." Wobg sēn wa n na n bāngā ti sī wā kē-a lame. Yaa yōorē wā, yaa tvbē wā, yaa pelē wā, ti ka tōe n yals ye. Bāmb wa n mikame ti sī-lollā sēn kē bāmbā, ba būmb a to ka paas me rēnda b zoe.

Haya! Ti nao a naas buudā na n kaooge. Ti yāoā pvgd masā n maand: "Zomb bugum, n tabd bugum, n zomb bugum, n tabd bugum." Ti b tabd poanda wā ti noosā pvgd n wvkd n vend bala. Tūu ne woto ti rūn-pīgsā buudā tōog n deeg pagā n kō no-raoogo. La yaa, yeelame ti buud gomde, buud n kelgde.

Leb n yaa b sēn yaa no-yengā me. Ka rēnda, y mi ti wobg bēdem ne bāmbā wa tōog t'a zoe. Rē wā, neb sā n yaa wvsg n yaa no-yenga, b ka b sēn ka tōe n maana soab ye.

A Salif Wedraoog solemde

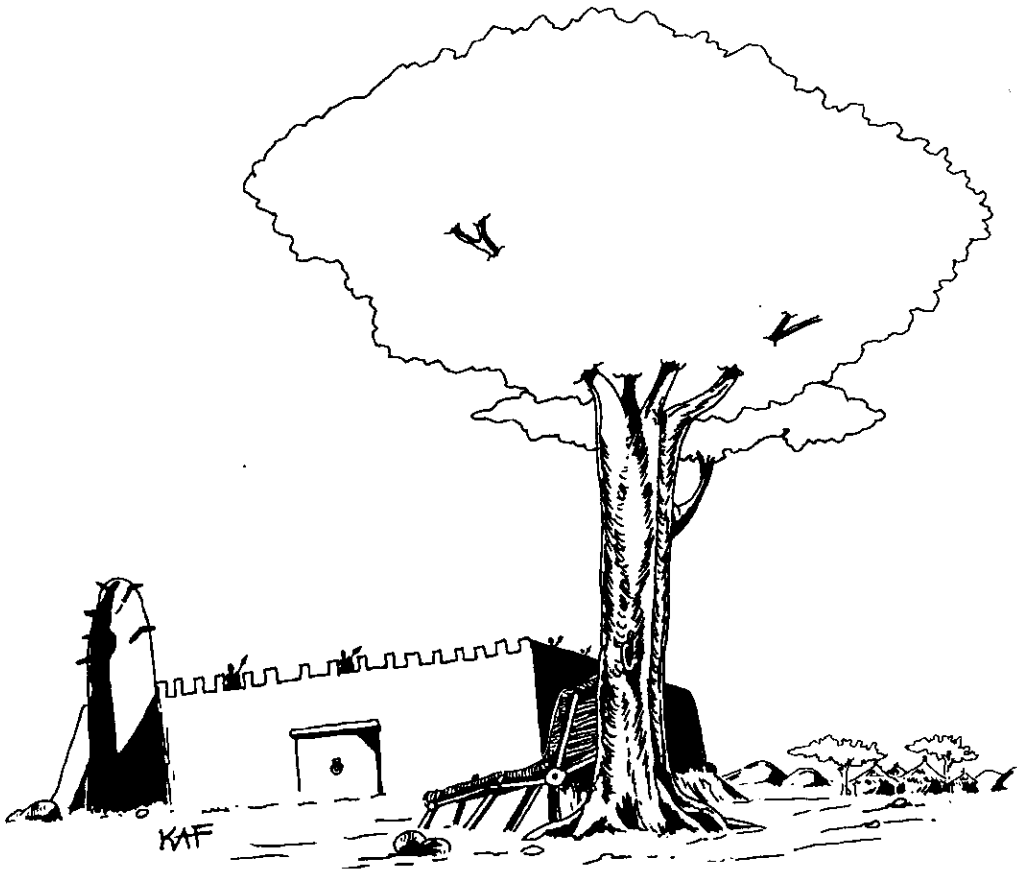
Waogdgo

2. Limaong baoobo

Weoogā būnyood wa n tigs taab n na n bao limaam. B yeelame ti ned ning bāngr sēn yud-a a taabā, yaa yē soab n na n lvi taoor n yi limaam.

Bāk noor me la b sēn da tigs taabā. Yaa woto ti b yet ti ned ning sēn deng-a a taabā n yōg koomā n sa, yē soab n na n yi limaamā. Ned fāa rika a pvvv-laaga, n yōng koomā n yōgd ne yāgb n dat n deng a taabā n sa, ti katr yē zī kvlgā noor bal n sīnda.

Ti b wa svk-a: "M ba katre, foo yē pa na n bao limaongā la?" Katr zīime bal n get-ba, ti b yōg koomā n wa sa. Sēn sa woto ti ned fā a na n yeel ti: "Asad ān laa hūlaa ullaahu" wā la katr sēn yk n lvi koomē wā piuu... n yet ti: "alaahu akbarv!"

Sā n pa looge, m pa tēed na paog ye. Yāmb pegs naoā, la nusi, n ligd tvba, n saag zugu, ti yāoā soab so. Sēn so-a wā ne sēn yōg-a n

Wa ti-d Solme

bas yāoogā ne pvsvkā ānd n deng n sa? Tı b yet ti yaa yēnda la
limaam. Woto n so, ti b rik limaoongā n kō katre.

La katr sã n yik weoogē wã n watē, a tara kaoreng n karemdē.
A sã n yāk nas-kāng n yeele, ba ti yāmb zī yā, a sã n ta n yōkda bumb
yāmb svka n lebg n loog ti yāmb ka tōog n yeel ti ba fi ye. Ad yaa a
limaoongā kūun raar la b kō-a tō-kānga.

A Salif Wedraoog solemde
Waogdgo

3. Maana a wān singre

LaglNaab solemde.

Maana a wana ? Maana a wān talla singre. Yaa būmpoak ne no-raoog n sing-a. No-raoog n da pvvvs sosoaga, ti nebā wa sōng-a n ko a pvvgo. La koobā sēn wa n gal ti komā wa tar nebā, no-raoog loogame t'a na n kuili, n ti rik rubā n wa kō koadbā. Noagā sēn loog woto n dabd rubā rikre, silg n yek yēnda n wē-a n yōsg t'a wudg n kē pēkē n solge. Būmpoak me yeelame ti no-raoog kaoosda, t'a me yi n na n babs n gese, maana a wān t'a no-raoog kuili, n ket hal masā n nan ka wa?

Yē sēn yi la wibg sēn wē yē me n yōsge, ti yē me wudg n kē tug yokē, ti wibgā ta n zao tugā n ka yikdē ye. Noagā me sēn be pēkē wā n likd n getē wā, silgā sēn zao wā a ka loogd ye. Tar n tarē wā zīig wa n sobgame, ti silgā wa yik n loog ti noag yi, ti būmpoak me yi. Tī bā mb yek taaba.

Tī no-raoog svke: "Maana a wāna?"

Tī būmpoak me svke: "Maana a wāna?"

Tī noag leoke: "Fo sē n pa ne bī? Mam kulame ti m na n ti rik rub la, ti silg wē maam ti m wudg n kē rvk tēngr la."

Tī būmpoak me yeele: "Mam me babsa foo ti m na n wa ges maana a wān ti fo ka watē la, ti b wē maam n yōsg ti m wudg n kē yokē la!"

Mam me sēn nan yi la masmasā bala. Maana a wān singr yu woto.

A Lagl Naab solemde

4. Reoog ne bōnyēeg kibare

Yāmb miime ti reoog ne bōnyēeg moor ka zemsd taab la ? Nebā togsdame ti reoog ka naana ye. Tī bōnyēeg me yet ti b ka tōe n boond yē ti weoog naab yaa, ti ned wa be weoogā pvgē n yet t'a ka naana ye. Sida, b sēn wa n na n yek taab raarā, ha'! Yu tʷvmde.

Reoog singa sōsā tuub ne a yēnā, ti bōnyēeg me vōod pitā ne a naoyēsā. B sēn wa n na n ti yek taabā o' oo... yaa yell bala. La wēnnaam kōo bōnyēeg raodo, t'a tōog n gād deoogo. A sēn gād-a n wa bas-a wā, reoogā wudgame ti bōnyēeg rig-a t'a ti kē bok pvgā. Tī b yeel katr t'a wa loog n yals n gū bokā ti b tu. Soaamb n wvm yellā, n yī tao-tao n bao yams-giulg n sui waoogē. La b waa ne reoog a to, ti yēnda wa tu ti b paam n yōk sēn be-a bokā pvgā. Reoogā sēn tar tuub n tar tuub n tar tuub la soaamb sēn wa n yeele: "Yals-y ti m kē n gese, a ka kolge ?"

Yē sēn kē wā, a ta n mika reoog n yet ti: "haya! fo neeme ? Ad b gūud-f-la yungā n na n yōke. Deeg yamsmā n wāb-wāb yaa, ti sēn tuud-a wā sā n wa tu n kolg-f bī f puus a ninā. F sā n puus ti kē a ninā, ad a lebgd n lʷume ti f paam f menga." La soaamb lebg n yi, n yet t'a ket n zārāme. Reoog sēn deeg yamsrā n lemse, yē sēn mik ti yaa noogo a wāb n velame. Tuubā sēn wa n tu n kolgdē ti soaamb tēed ti reoog na n puus a yamsmā, a yaa su... Tī soaamb le bōs n kē n na n gese.

- Yamsmā bæ ? Fo ka wāb n puus-a la ?
- Mam ka wāb n mik ti yaa noog ti mam vel la ?
- F vel la f na ki wē!
- M sā n le paam masā, m kōn le vel ye.

Tī soaamb le kō-a yamsmā la a le lebg n yi.

Reoog me sid wābā yamsmā, n wuk n pids a noorē n pōg n gūudē. Yāoā sēn tuud n tuud n wa kolg masā t'a ninā noodā, la bokē deoogā sēn puus-a t'a yik n lʷi zāmbæel tae... Tī soaamb tol n zīnd be: "M ba we-naaba, ges-y yāmb sēn yeel yāoā t'a tu n yōk y bæ n kō-y la a yōk-a n vel n gāe n laadē." Mik yāoā ninā fāa wusda bugum. Yaa woto la soaamb maan yam n kell n yiis reoog yellē wā t'a paam n

pōse. La ba hal ne rūndā fāa, zabrā ket n ka sa bōnyēeg ne reoog svk ye. Rē n kit ti bōnyēeg sā n yōk reoogo, a fiuusda a rūmā la a raag-a n base.

5. Ra-wid-taab yvvmde

Yeelame ti yvvmde n da wa ti b yeel ti neb ra wid taab ye. Sēn wid-a a to fāa kiidame. Yaa woto ti soaamb yik n ti leb sor noore, n dv pī-kēeng zug n warda. Ned sā n loogdē n pvvv-a tvvmd-tvvmd, a yetame ti: "Naa...! ae tōnd me yet ti d na n war pīig n sel kvmb la." T'a soabā yet ti: "woo... n yeel ti d ra wid taab yēne. Ad d sid na wid taaba. Pīig kōn war n sel kvmb ye."

Fo sā n yeel woto wā, fo lvtame n ki ti soaamb ta n dīk foo n ti ri ne a pag la a koamba. Talla woto ti soaamb ra na n sa we-rūmsā fāa. La kāoong wa n bānga a yellā, n wēen n pids ti rēndame ti yē paam a soaamba. A yik n wōda a kaam n pids a laaga, n tvk n loaad n pvvv soaamb tvvmd-tvvmd t'a sak naa... la a bas n yeele: "ae! tōnd me yet ti d na n war pīig n sel kvmba la."

Ti kāoong me yeele: "Tōnd me yeel ti d na ta sulmiisē n panem d zug la."

Wa ti-d Solme

Ti soamb yeele: "B yeel ti d ra wid taab la d na n baas n widame bala. Zεεg na n pānma wān-wāna. Rē ti yē me yu gōdi, ti kāoong ta n dīke.

6. M ba soaamb ne naab kibare

Naab n da tar a sãbga, ti ned ba a yembr ka tõe n paam-a n di ye. La soaamb maana yam, sën na yil n paam naab sãbgã n di. Woto, a tvg n yãa naabã n yeel-a, ti sob-kēeng n kaoog n yi yaang n watē, la bũmb buud ka be sobgã sën ka lubd sã n pa tug ye.

Naabã sën wvm woto wã, a yeela soaamb ti sã n yaa woto bi a tall-a n ti sēb ne a sãbgã, ti sobg ra wa loog ne-a ye. Naab sid ta n della sãbgã, ti soaamb bao wĩ-kagbr n naag-a n vil hal a karsã n ti tã ag a yãoogã. A sën bãng t'a vil naab ne sãbgã n sa, naab n lebg a radg t'a teeg n dv. A sën ta sãbgã zugu, a ru sibã a pãng sën tõe tēka, la a moon n yeel weoogã bũnyoodã ti b zoe n wa ti naab n yeel t'a yeel-b t'a kōo sor ti b wa ri a sãbgã rũndã.

Sën ta-a n na n dv sãbgã fãa teeda naab zugã n dv n di n tige, la a le tab naab n sig n looge. La naab wa n yãa m ba mog-pælg sën logd yambē beenē, n kos-a t'a maan sugr la a wa tũ n fãag-a, ti soaamb tvb-figdã n belg-a n wa sēbe. Yaa woto ti mog-pælg sid bvdge, n ta n mok wĩrã ti naab paam a meng n na n looge. La a sũur sën yi noog yĩnga, a yeela mog-pælg t'a sã n yik beoog yibeoogo, bi a modg n wa yēnda yirã t'a na n kitame ti b kv rũmsi, n segl rub n bĩng-a t'a wa ri.

Mik soaamb ra wũii pitē wã n kelgd naab goamã. Rē vĕk-n-beoogo, soaamb baoo fu-bed n yelg ti lud a tvbã fãa, n yik n digd naab yiri, n na n ti ri rubã. A sën ta n liki, naab nebã sãmbame ti yaa m ba mog-pælg, n tall-a n kēes roogē n wvbs rubã n kō-a t'a ri n tige. La soaamb sën wa n ditē wã, a ka sakd n lobd kōabã ye. A rĩgsa kōabã gill n sui a waoogē.

A sën wa n di t'a pv̄g wike, a gãandame t'a na n v̄v̄s bilfu. La yē sën gãand ti gōeem rik-a, tv̄br a yembr wa n yiime ti nebã yã. Yaa woto ti b na n maan dãamde, ti naab zoe n wa ti ad yaa m ba soaamb la sën be ka wã. Bv̄rgã neka soaambã. A sën bãng ti yellã vĕnegame, a yik n tĩimda yingã t'a ne baasã na n koomd taaba. Baasã sã n dig-a n wa tv̄g ti b na n yōk-a fãa, soaamb yãkda kōabã n fãeeg-b ti b zoe n deng taab beenē, t'a le kv̄i tĩiga.

Soaambā wa n paam n zoe n zāagame, n ti bao begd n sō a meng n yas tug tēngre. Baag a yembr sēn wa n ta n yā-a, a svk-a lame: "Yaa m ba walg bi?" Tī soaamb leok ti ēe. Tī baagā svk-a ti m ba soaamb ka pıvvg ka. Tī soaamb yet ti yēnda wubsg la sēn tvk taorā. Baag le yā remdame n teese, ti soaamb lebg n pil n digd a zakē.

7. Naab bi-pugla

Naab n da tar a pvg-sada, n baood yam soab n dat n k1s-a. Woto, a yeelame ti ned ning sēn tōog-a n wa ne kinkirg zu-kalkōto, padr bīsim, kur na-gīindi, n paamd pagā. La soamb yeelame ti yel-kānga t1g nana, t'a yik n kē weoog n na n bao. A sēn tar kēn n tar kēna, a wa n ti mika padr sēn yas n lobd toeed, n na n ti k1s a koamba. La soamb ta n pvvv-a-la tvvmde, la a yeel-a: "Yāmb sēn tar pāng woto wā, yāmb sā n tar n leb poorē n wudg n ta n wē toεεgā pī! yaa toεεgā lv1 bal ti tōnd ned fāa wvk toeedā a pāng tεk n ti k1s a koamba."

Padr sēn wvm woto, a sid tarame n leb poorē, n wudg n ta n tā ag toεεgā ne pānga, t'a yulā sudi. Soamb looga ne a lunga, n ta n zōr n pēed padr bīsim la a maandē: "Nebā sēn yet ti padr bīsim ka pēedā tōnd taab n pēed-a pēpē yororo pēpē yororo." N pē hal t'a lungā wa pid t'a looge.

M ba soamb sēn loog beenē n tar kēna, a wa n ti sega kinkirg n sok-a: "M ba kinkirga yāmb mii pīig zug kalle?" T1 kinkirgā yeel t'a ka mi ye. T'a yeel ti sā n yaa woto b1 a pvg yēnda t'a ti zāms-a. A peega kinkirgā n ti ta pīigā zugu, n to kall ti kinkirgā reng n gese. Kinkirgā sēn tvg t'a na n togs n maane, a wēe pīigā ti zugā wāage, ti soamb ta n bō n zu-kalkōt n tar loogre.

Soamb sēn loog be n ta weoogā svka, a yeelame: "Yee... yey weoogā būnyood fāa gilli, wa-y ti saag yeelame ti y r1ka a gelle, la y

sōng n tall-a n wa ne." Weogā būnyood gill sid kaoogame n wa, la soaamb yeelame ti sēn yaa woto ti b ka tōe n paam saag gellā n lebs-a wā, bi b tom taab n dv n kos saag sugri. Tı la kur sēn yaa ra-peokā, bi yē gāand tēngr ti sēn kell-bā zomb yēnda. Kur sid ta n gāandame, ti wobg ta n yēeg-a ti sēn kell-bā zomb wobgo.

Soaamb sēn bāng ti kur ka le tōe n tēbe, a loogame n ta n zōe n wāagd a na-gīindā. Tı kur sok ti yaa ānd soab n wāagd a na-gīindi? Tı soaamb yet ti hey! Rees-y ti ad kur puda yulle. Tı yaa: "Saaree... geelle... ānd soab n wāagd kur na-gīindi ? Saaree geelle..."

A sēn paam n wāag kur na-gīindā n sa, a loog n zoe n basa bā mbā ti b ket n zam taab zutu, la a zoet n digd naab yiri. A taame, n dik padrā bīisim, kinkirgā zu-kalkōt la kurā na-gīindi, n kis naab la a reeg a pvg-neere.

8. We-rūms ne ninsaal kibare

Weoog būnyood wa n tigma taaba, n yeel ti b wa ti b bao yam n paam n tōog ninsaala, ti bala bōe wā ya n ka neer ye. Weoogā pida ne rūmsi, rūn-bōoneg la rūn-bēd wa m ba Wobg rāmba, m ba Wid-peoolg rāmba, la ne b pāngā fāa ba a yembr ka be sēn tōe ninsaal ye. Ninsaal bal n baas n tōe tōndo. Tī b yeele, ti sēn yaa woto wā, b na n yāka bāmb ned a yembre, t'a kēng rotē wā n ti bao ninsaal n svk-a n gese, maana a wān ti yēnda nao wā yaa yiib bala, t'a pāng pa ta ba wid-peoolgo, la a yaool n tar yam n tōe bāmb sēn yaa nao a naas-naasā ? Singame ti bōe ? La yaa bōnyēeg la b yāk n tv̄m t'a na n ti seg ninsaalā n svke.

Bōnyēeg sēn dīk sorā n dabd n wa kolg rotā la a pa ta, a mika ned a yembr sēn fiuud tāmbeḡd n na n ti kīs a noose, t'a yals n p̄v̄s-a, t'a sake. Tī bōnyēeg wilg-a ti yaa we-rūmsā fāa n tigma taaba, n yāk yēnda n tv̄m a nengē. Tī ninsaal svk-a a waoongā vōore. Bōnyēeg leokame ti b tv̄m-a lame, t'a wa svk ninsaal n gese, maana a wān ti yēnda tar nao a yiib bal n yaool n tōe bāmb fāa ? Yaa yam-bv̄g la fo tar n tōe tōnd fāa wā ? Tī ninsaal sīnd n kelg-a t'a gom n sa, t'a p̄v̄s-a kēnd-kēnd la a yeel-a t'a maana neere, la a paase: "La fo pa maan neer wε, fo ra togsdē-la pīnda, ti m zāē yamā n wa ka. Mam sēn yās ka masmasā wā, yaa yam a ye tāa... n tū maam n be ka. La m na n wilg-f-la yam-yendā yaa, ti f sā n kuli, nindaare f na lebg n wa ti m wilg-f yam a taabā."

Tī bōn-yēeg pēg la a yeel-a t'a sakame. T'a sīd loog n p̄v̄gda. Tī ninsaal ti tāag bāgend n tō a tāandā w̄v̄sgo. B looga be n ta tug s̄εga, ti ninsaal yeel bōnyēeg t'a roog a meng n dell tugā s̄εga, t'a sīd roog a meng n delle. Ninsaal tāaga bōnyēeg n vil-a ne tāandā n loe ne tugā s̄εga, hal t'a ka le tōe n wēgs meng ye. A sēn bāng t'a sēb bōnyēeg ne tugā s̄εg n sa, a yeelame ti be neere: "B ka tv̄mā foom ti f wa reeg tōnd yamā n wa ti bāmb paam n tōog tōnd la ?"

T'a yet ti ēe...

- Yaa yām a ye tāa... la m sēn na n dīk n wilg-fā.

T'a zēk kutoaag a sēn da tar n fiuud tānbeḡdā yaa, t'a na n ke bōnyēeg zug ti bōnyēegā kelem t'a yet ti ē! Fo yābdame la ? Maag f yīng ti nan watame. T'a foog svvug yaa, n mak a kodgre. Tı yē leb n kelem. T'a yeele: "Gese! mam sā n da pa zoetē Wēnd yaa, fo yaaē-la mam dıbo."

Lebē me, mam sā n kv foom, ned pa na n zīnd n ti togs fo we-rūm-taasā ti ninsaal ka būmb sēn deemd ne ye. Ad yaa rē fāa n fāag foom wā. Rēnda m sıbg-f bala, ti f sā n kēng bı f ti wilg-ba, ti b sā n yā tōnd bı b zoe ti būmb ka tōe tōnd sā n pa Wēnnaam ye. Rē t'a foogā svvugā yaa, n ges bōnyēeg poorā n bok t'a kelem. T'a wāag a zvvrā n fiuug yaa, n yaool n wā wīyā a sēn sēbā. Bōnyēeg sēn paam a meng n looge, a babsa a we-rūm-taasā n ti mik ti b vıglga reem bala. Yē sēn ta n lik ti yaa: gāndaogā wata, gāndaogā wata..."Tı yaa kıdeng bala." Yē sēn ta n kē tēnsvkā, ti Wobg rāmb yērg n kolge: "Yaa wāna ? F paam-a lame, a yeelame ti wāna? "T'a sīnda.

La a wa n yeel-b lame yaa, maag-y y yīng yaa, ti m vvvv yaa, ti ad mam nan ka tar koεg n tōe n gom nanand ye. Bas-y ti m vvvse. T'a vvvv n tıg n yet ti: "Yāmb sēn svkd maam maana a wāna maana a wāna wā yaa, mam da ka yi ka ne zvvr we ?" Tı b yet t'a yii ne zvvre.

T'a yet ti: "E! ges-y mam zānkudgā wε! la y ges m zvvrā bεε ? Kelg-y-yā, m na n togs-y-la rūndā. Yāmb sā n ti yā ninsaal t'a kēnda, pīnd-y n wudg-y y fāa-fāa hal ti y nayēes kao ti ninsaal ka būmb sēn tat ye. Rūndā t'a sā n dag n datē, mosā mam dvgē ti bıē." Woto wā wilgdame ti gāndaalem bal pa sek ye. Ba ned yaa gāndaog me, rēnd a soab tall yam n paase. F sā n yet ti f yaa gāndaog n tar pāng n yaool n ka yam, yam soab bal n wat n tōog-fo.

9. M ba Katr ne m Soaamba (1)

M ba katr ne m ba soaamb n da yaa zoodo, ti kom wa wa ti rub yā n ning yēndē yaa toogo. Yaa woto ti m ba soaamb yeel m ba katre, t'a wa ti b yōg b ma-rāmbā n koos n paam n da ki.

B sēn kēng yir n na n ti yōg b ma-rāmbā, soaamb baoo wī-pōosr n loe ne a ma. M ba katr yē baoo wī-kagbr sēn pa tōe n tōsge, n loe ne a ma. B sēn wa n tat-b n dabd raagē wā, m ba soaamb yeela a ma: "Haya, fo wīirā yaa wī-pōosr sēn ka pānga. Mam sā n ta n loe-fo, sā n dāmb bī f tōsg n zoe n kuil yiri, ti m na wa n mik-f beenē.

B sēn kēng raagē wā, m ba katr sīd ti koosa a ma wā n da ki wā, la m ba soaamb ma wā tōsga a wīirā n zoe n leb yiri. M ba katr sēn wa n zul a ki wā bōang n kuiisē, a tees n yāa soaamb sēn gōd n gāe wa a kiime. T'a yeel ti ae! La a bas n looge. Sēn ta taore, a le yāa soaamb a to. T'a le bas n looge. Sēn ta taor yasa, a le yāa soaamb a to. T'a ning a yamē: "M na n leba hal poorē wā n ti nog soomsā n wa ti sekda zēedo." T'a sīd yals bōangā ne ki wā, la a na n leb hal poorē wā n ti nog soomsā n wa. Mik yaa soaamb a yembrā bal n zoet n beogd n kēnd n gāe m ba katr taorā.

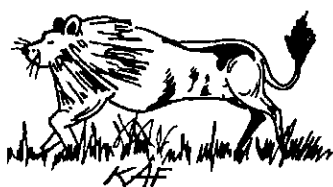
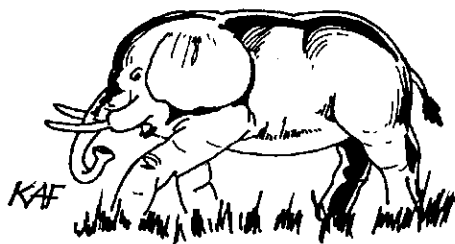
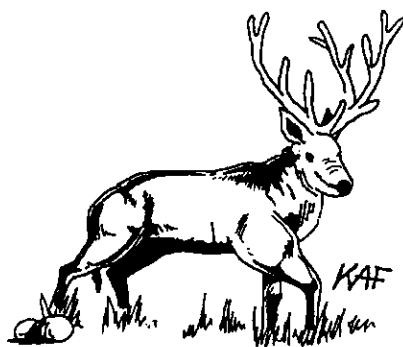
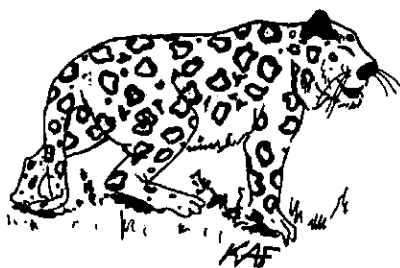
M ba soaamb sēn bāng t'a basa bōangā ne ki wā la a loog soomsā wvkrā, a yikame n vaag yondā ki wā zānga, n lebs bīisr n pids yondā, la a tol ki wā n kuil a yir t'a ne a pag la a koamb ti ritē. B ba katr sēn ti bao soomsā n ka yā ba a yembre, a lebg n taame n tak bōangā ne yondā n kuili, n sāmbedē ti ket n yaa ki. Yē sēn ta yiri, a tol n yeela a pagā t'a vaag zē-taokā n lob kōnkōokē wā ti ki waame. Pagā sid vaagā zē-toakā n lob rapoore, la a rik peoog n na n ti reeg ki wā. Bāmb sēn lok yolgā b mikame ti bīisr n pid-a. Tū b bas la b na n deng taab rapoorā zēedē wā. Rē poore, komā rat n kvv m ba katr ne a pagā la a kambā.

Raar a yembre, m ba katr pagā wa n kēnga m ba soaamb zakē wā n na n ti mok bugum, n mik m ba soaamb pag ne a koamb sēn dite, ti b yāk sagbā n kō-a. A sēn looge, a tees n taa svk n dvvd n kiis bugmā, la a le lebg n kēng m ba soaamb zakē wā bugmā mokr yasa. Tū b leb n yāk sagbā n kō-a yasa. A le tees n du sagbā, la a le lebg n wa, ti m ba soaamb pagā zāgs-a rubā kūuni. N yeel-a t'a kēng ti yaa a sidā sēn yaa yalmā yīng n kit ti komā na n kv-bā.

10. Weoog būnyood saooğa

Weoogā Būnyood wa paama nag-kēenga n yeel ti b na n maana wags-taaba, la ned ning sēn paam-a wags-taabā la b kōt naafā. Wags-taabā me yaool n yaa saooğa. Yaa zī-peelle sēn pa tōe n yi wubsg pvgē, la b saooda, ti ned ning sēn tōog-a n sao ti wubsg yi, yē soab n paamd naafā.

B sid baoo zīigā, n ti yā zī-peen-daag meng-menga. Bēd-bēdā n sūng saooğā. M ba wobg rāmbā, m ba we-naaf rāmba. Saoodame n sao n sao ti wubsg ba zer-zer pa yikdē ye. Mik soaamb ra ti sora yambē be n get tūvmdā, n yaool n baood yam ning a sēn na n maan n tōog n paam naafā.

A kuilame n ti kit ti b sē kuir-kēengā, t'a yaool n bao tom-peglem n yod-yod kuirgā naoē. Saooğā sēn wa n ta yēnda wā, a saoodame n sao n sao, n wa maan yam n yodg yodr a yembr ti tom-

Wa ti-d Solme

peglmā yaa duii... Tı nebā tʉk bʉrg tı m ba soamb n na n paam naafā,
m ba soamb n na n paam naafā... Tūu ne woto tı soamb sɨd paaam
naafā.

11. Soaamb ne baag zoodo

Soaamb ne baag ra yaa zoodo, hal ti b zoodā ra yaa ka yā to kōn gūsi. La Soaamb wa n yikame, n le bas baag n ti yōg zood ne katre. Soaamb sā n ti sōs ne baaga, beoogā sā n vēege a lebd n ti tūuda katre.

La baag wa n svka soaamb yaa: "M ba soaamba rē yīngā yellā na n zemsame sīda ? Fo sā n wa sōs ne maam yvngo, beoogā sā n vēege fo lebd n ti sōsda ne katre. Rē yīnga fo kōn wa n kān tōnd ne taaba? La soaamb leok-a lame ti zemsdame."

La beē n beē wā, soaamb wa n ti yeela baaga, t'a wa yāag-a a reem-tēng kvvre. Reem-tēngā sor yaool n pārgda katr pvvgā pvga. La baag yeela soaamba: sā n yaa sīda, m dat n yāag-y -la y reem tēngā kvvrā, la yāmb sēn ne sorā sēn tūudē zīig ningā, yaa mam sēn na tū sīda? Katr pvvgē, ti maam ne katr yaool n ka mokd taab bugum?

Ad m sīd dat f yāagrā yē, la m ka na n tōog ye. La soaamb yeela baag ti sā n yaa m ba katr pvvgā pvvgrā yīnga, bī a bas ti kēndā raare, yē na n baoo tēeg sēn yaa zulunga, ti m ba baag kē tēegā pvge n solge, ti yē tvk-a n pvvvg pvvgā n yaool n ti sik-a ti b kēnge.

Kēndā raar sēn sīd ta, m ba baag manega a koab n yelge, n maneg a pugl n fugun n yik n lvi tēegā pvge, ti m ba soaamb na tvk-a n pārg katr pvvgā. Yaool n da yaa bvd b wakat me ti m ba katr ne a pag be b pvvgē n bvtē. Soaamb sēn tvk m ba baag n wa bāng t'a kolga m ba katr ne a pagā, a basa sorā la a bvdg pvvgā pvgn tabd sēbdā.

Ti katr yeel-a t'a lebg n dik sorā t'a bōe wā yaa no-baodem. Soaamb sēn lebg n dik sorā n kēn bilfu, a le taa taoor n bvdg n tabd sēbdā. Katr sēn yeel-a t'a rik sorā t'a ka nong zabrā, soaamb yeelame ti sēn yaa woto wā, yē na n vika a sēn tvk-a soabā, ti b bāng ti ned tōe n tvk yāoā n ka kēnd n ka n bvt ye. Rē t'a vika baag m ba katr ne a pagā sēega, ti baag yik n wudg ti bāmba na n tebg-a. Baag sēn tar gōosā pārggrā, a pa ta a zakē wā ne fuug ti b gomd pugl ye. La wēnd sōng-a lame t'a paam n pōse. Yaa rē yīng la b yet ti ned fāa gūus a meng ne zo-wēnga. F sā n tar zoa t'a kēnd n sōsd ne f bē, f sā n bāng bī f pīnd n lak-a pīnda.

12. Doaag yelle

Ned buud fāa sēn be segd n maanda doaaga, t'a yaa būmb sēn yaa sōma. Tōog naabā wa n tvma wali t'a wilg yıbrdā buudu, ti bāmb ne zīm buud segd n naaga taab n wē miisd n maan doaaga, ti ka rēnda masub n wat la b ka na n pōs ye. Yaa woto, ti yıbr-naab yāk yıbrg a yembr n tvmě, t'a ti yeel zīmā buudu, ti b yeelame ti b wa ti b naag taab n wē miisdu, n maan doaag ti ka rēnda, masub n wat la b yiib na yu toogo.

Yıbrgā sıd yıkame, n ta n tīimd kvlgā noore. A sēn sig woto la zīm-bil sēn yi koomē wā pura; n lvi yinga, n svk yıbrgā ti yaa bōe. Tı yıbrgā yāk koεgā n togs zīm-bilā. La zīm-bilā loogamē, n na n ti wilg zīm-naab kıbarā. A ka yā n gom n baase, la zīm-naaba yeel-a t'a sā n ka loog n menem ne a munaanfiglmā, a na kıt ti b yōk-a n vel t'a yam wa. Zīm-bilā sıd loogame n zoe n na n bao a yōore. La a ti yii koomā noore, n wilg yıbrgā ti bāmb naabā yeelame, t'a ka rat n yi kvlgā noor n mik-a be ye. yıbrgā sıd yıkame n ta n togs kıbarā b naabā, ti yēnda kıt t'a buudā gill wē miisdu, ti b maan b doaag la b zīē. Yaa rē n kıte, ti yāmb zı n yā ned sēn tar gīnd-gīnd n dat n kv yıbrg n ti rı ye.

La sēn beē n beē, war-kēeng sēn ta yvvm a nu war n wa n maane, ti saagā ka le tokd tēng ye. Rēnd nebā fāa la rūmsā gill yaa kvlgē wā la b yūuda. Tar n tarē wā, kvlgā koom wa n tara saab n tar saabo, ti zīm-naabā bāng masā ti yaa bāmb sēn zāgs doaagā maanegā. La a kıtame ti b gēes zīm-bil ning sēn da gom-a doaagā yellā n wa ne, la yēnda sēn ta, a yeela naab ti marsā wā, yaa b zīnd bal n gū ti yellā ka be tum ye.

Tı kvlgā koom tar saab bal n dabda. Daar a yembr ne yibeoogo, zīmā wa nee tēngā neb gill sēn zuk n wa yas kvlgā noore, ti naab n kō-b sor ti b wa kē kvlgē wā n bao zēedo. B sēn ta n kē, yaa kāasg bala. Noag ka rik kaaf la b ke zīm-naabā n vu n yiisi, n yaool n maand ti yāoā toga ne naab rubo. La woto wā fāa yaa bāmb sēn zāgs doaagā maanegā. Doaag pa sēn kēng bagr ti b ti wilg-f bal ye. Ned fā a segd n mi n yāk n maan-a lame, n da wa yı naab rub raar ning ye.

A Rasmaan Basam